

Bestuursakkoord 2018-2022

Met Lef & Liefde voor Deventer

Inhoud

Met Lef & Liefde voor Deventer	3
1 Deventer werkt	6
2 Duurzaam Deventer	14
3 Oog voor elkaar	24
4 Levendig Deventer	34
5 Samenwerken en samen leven	36
6 Financieel gezond	42

Met Lef & Liefde voor Deventer

We hebben het voorrecht om in één van de oudste en mooiste steden van Nederland te wonen. Een stad die mede zo mooi kan zijn door de onmisbare combinatie met de omliggende dorpen en ommelanden, die Deventer een lommerrijk, groen aanzien geven.

Al 1250 jaar is Deventer een authentiek en eigenwijs regionaal centrum voor handel en ondernemerschap, waar het simpelweg fijn wonen is. Dat zijn kwaliteiten die vragen om onderhoud, inzet en ambitie. Er liggen dan ook nieuwe uitdagingen voor de komende jaren, die wij als gemeentebestuur van raad en college met daadkracht willen oppakken in een gemeente die de 100.000 inwoners zal gaan overstijgen.

Deventer staat er goed voor en heeft goud in handen. We hebben moeilijke economische jaren overbrugd en hard gewerkt om voorzieningen overeind te houden. Dat is in belangrijke mate gelukt, waarbij we ook financieel gezond en solide zijn geworden. Daardoor hebben we de komende jaren mogelijkheden om voorzieningen voor onze inwoners en onze economische positie te versterken. Alleen een sterk Deventer kan écht sociaal en duurzaam zijn en zich blijvend ontwikkelen.

Als coalitie en college focussen wij ons op de volgende terreinen:

- Deventer werkt
- Duurzaam Deventer
- Oog voor elkaar
- Levendig Deventer
- Samenwerken en samen leven

Op deze terreinen liggen grote uitdagingen en kansen. We werken aan het versterken van kwaliteit en zekerheden voor mensen. Dat doen we samen, het vraagt inzet en verantwoordelijkheid van iedereen, ook in financiële zin.

Deventer werkt

In Deventer maken we werk van werk. We versterken onze economische positie en werkgelegenheid. Niet alleen is er ruimte voor de vestiging van bedrijven, we zetten actief in op het aantrekken van bedrijven. Dat vraagt om voldoende, betaalbare woningen in stad en dorpen voor onze huidige inwoners en mensen die zich hier willen vestigen. Ook blijven we inzetten op de goede bereikbaarheid van Deventer, met een ideale ligging tussen Randstad, Oost Nederland en Duitsland. De IJssel en de havenvoorzieningen kunnen bijdragen aan onze positie en aantrekkelijkheid voor bedrijven. We versterken het onderscheidend karakter van Deventer als economisch bolwerk met onze ambities op het gebied van innovatieve duurzaamheid. We werken samen met onze partners aan een goede aansluiting tussen beroepsonderwijs en bedrijfsleven.

Duurzaam Deventer

Een stad die 1250 jaar oud is, kun je, gezien die lange bestaansduur, al als duurzaam typeren. Maar voor nog eens 1250 jaar is veel inzet nodig op het gebied van duurzaamheid, klimaatbeleid en een hoognodige transitie richting schone, niet-fossiele energie. Het is een lange weg te gaan, maar in Deventer willen we stappen zetten richting energieneutraliteit en een toekomstbestendige leefomgeving. De lasten van die veranderingen verdelen we eerlijk, met oog voor sociale gevolgen. Draagvlak is daarbij noodzakelijk.

Oog voor elkaar

De voorzieningen voor inwoners die ondersteuning nodig hebben, houden we op hoog niveau. Of het nu is op het gebied van zorg, begeleiding naar werk, of een steun in de rug om rond te kunnen komen. We helpen mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en nemen drempels richting die arbeidsmarkt weg. We helpen mensen met schulden en halen gezinnen en kinderen uit de armoede. Zorg is bereikbaar en dichtbij in de wijken. We zetten ons in om mantelzorgers hun belangrijke ondersteunende taken te kunnen laten vervullen. De gemeente is een sociale bondgenoot voor iedereen. Elk dorp heeft recht op behoud van de kernkwaliteiten.

Levendig Deventer

Deventer straalt geschiedenis uit en ademt cultuur. Kunst en cultuur verrijken ons leven en vergroten onze betrokkenheid bij de samenleving. Daarnaast hebben zij ook economische waarde. De waarde van kunst en cultuur vereist een ambitieuze en passende cultuurvisie die wij opstellen samen met cultuurmakers. Een sterk Deventer kan niet zonder een verrijkende programmering, die ons helpt ontspannen, vermaken, verbazen en nadenken. Daar gaan we stevig mee aan de slag.

Samenwerken en samen leven

Deventer en haar omliggende dorpen zijn in de afgelopen jaren sterk gebleken door samenwerking en de wil om gezamenlijk bij te dragen aan onze wijken, dorpen en inwoners. We zoeken naar meer verbinding en veiligheid door inwoners en organisaties te betrekken en door open te staan voor initiatieven. Tegenspraak, mede-organiseren en draagvlak zijn onmisbare factoren voor ons omdat wij Deventer willen versterken en daarbij iedereen nodig hebben.

Met Lef en Liefde werken wij dan ook de komende jaren aan Deventer en vooral voor en met alle Deventenaren in onze wijken en dorpen. Omdat Deventer al onze inzet verdient.

De fractievoorzitters,

Gemeentebelang, Peter Onvlee

Partij van de Arbeid, Rob de Geest

GroenLinks, Tjeerd van der Meulen

D66, Jan Schuring

CDA, Henk Groothuis

1 Deventer werkt

Deventer ligt aan de rijksweg A1, op een knooppunt van spoorverbindingen en aan de IJssel. Deze ligging, in combinatie met een historische stad en een prachtig buitengebied biedt grote economische potenties. De komende periode gaan we die economische potenties beter benutten om gemeente, inwoners en bedrijven kansen en welvaart te bieden. Dat doen we maatschappelijk verantwoord en duurzaam. Duurzaamheid en circulaire economie zijn niet alleen een uitkomst, maar ook een aanjager voor de lokale economie.

We investeren in de economie van Deventer. Alle ingrediënten zijn aanwezig om succesvol te zijn: een actief bedrijfsleven waar we nauw mee samenwerken, regionale samenwerking, hoogwaardige kennisinstellingen en een aantrekkelijke woonomgeving met goede culturele voorzieningen. We zetten in op kansrijke sectoren, de maakindustrie en een sterkere binding met het onderwijs. En op goede bereikbaarheid, niet alleen per auto, maar ook per fiets, trein en over water. Dit leidt tot meer werkgelegenheid voor Deventenaren.

IN DIT HOOFDSTUK GAAN WE IN OP:

- A. ECONOMISCHE VISIE
- B. ONDERNEMERSKLIMAAT
- C. BINNENSTAD EN LOKALE ECONOMIE
- D. VITAAL PLATTELAND
- E. POSITIONERING DEVENTER
- F. WERKEN EN WONEN
- G. GOED WERKGEVERSCHAP

A. ECONOMISCHE VISIE

We investeren in de economie van Deventer. In zaken die de economische structuur sterker en toekomstbestendig maken, zoals energietransitie, circulaire economie, een sterke binding met het onderwijs en een goede bereikbaarheid.

De Economische visie en de door ondernemers zelf opgestelde “Deventer ambitiekaart” vormen het uitgangspunt. We concretiseren deze samen met Deventer Economisch Perspectief (DEP) en we stemmen het af in de Cleantech Regio en met partners zoals Zwolle. Ook zoeken we samenwerking met de provincie, over onze provinciegrenzen heen en mogelijk internationaal. Wij blijven investeren in de relaties tussen bedrijven en onderwijs.

► WAT GAAN WE DOEN?

Economisch uitvoeringsprogramma

Begin 2019 presenteren we een uitvoeringsprogramma waarin in ieder geval aandacht is voor de volgende aspecten:

- De binnenhaven krijgt nieuwe allure. We zetten in op goede bereikbaarheid over water om meer watergebonden bedrijvigheid zich in Deventer vestigt. We investeren daarom in de herontwikkeling van de Deventer haven met een containerterminal. Ook streven we naar een duurzame binnenhaven door voldoende faciliteiten voor emissie-loze of - arme schepen en geven duurzame bedrijven een voorrangpositie.
- Voor bedrijven die werk maken van de circulaire economie, leggen we de rode loper uit.
- De belangstelling voor kavels op A1 Bedrijvenpark Deventer groeit. Acquisitie wordt geïntensiveerd om ook het westelijke deel deze raadsperiode in exploitatie te nemen. Het A1 Bedrijvenpark is een onderscheidend bedrijventerrein voor duurzaamheid en innovaties. Dat willen we verder uitbouwen. Daarom moedigen we de komst van duurzame en innovatieve bedrijven aan.
- We ontwikkelen de Poort van Deventer, het gebied tussen de A1 en de Prins Bernardsluis met onder meer de Gasfabriek, S/Park en Hartenaasje. We zien dit als een kansrijk gebied voor startups en hoogwaardige, innovatieve en duurzame bedrijvigheid. We onderzoeken de kansen voor een transferium nabij de A1 dat bijdraagt aan duurzame mobiliteit.
- De zone Stationsplein - Handelskade ontwikkelt zich tot stadscampus. Onderwijs samen met participerende bedrijven en instellingen kunnen hiermee jonge, hooggeschoolde ICT-ers, onderzoekers en ander talent trekken.
- Samen met belangrijke betrokkenen in de stad, zoals het Deventer Ziekenhuis en zorginstellingen, zien wij kansen voor eHealth en nieuwe zorgconcepten.
- Modernisering en herinrichting van de oudere bedrijventerreinen Kloosterlanden en Bergweide kunnen belangrijke impulsen op het gebied van duurzaamheid, toegankelijkheid en leefbaarheid geven. Hierbij is de bereikbaarheid van de bedrijventerreinen per fiets en openbaar vervoer een aandachtspunt.
- Samen met het bedrijfsleven pakken we de jeugdwerkloosheid aan. Daarbij is aandacht voor de samenwerking tussen onderwijs en arbeidsmarkt.
- Voor de vorming van een goede Human Capital-agenda werken we samen met het bedrijfsleven en onderwijs om zo de talenten van onze inwoners beter te benutten.
- Met de Gezondheidsdienst voor dieren, provincie Overijssel, bedrijfsleven en onderwijs, realiseren we het Centrum Innovatie Diergezondheid en Duurzaamheid.

B. ONDERNEMERSKLIMAAT

Ondernemers spelen een essentiële rol in de lokale economie, voor de werkgelegenheid en daarmee voor de vitaliteit van Deventer. We willen een MKB-vriendelijk klimaat, met ruimte voor ondernemerschap. Ook hebben we aandacht voor duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Dit vraagt van onze kant goed samenspel, stevig accountmanagement en een proactieve opstelling.

► WAT GAAN WE DOEN?

Regeldruk verminderen

Om duurzaam ondernemen te bevorderen kunnen we duurzaamheidsmaatregelen opnemen in de vestigingsvoorwaarden voor bedrijven. Tegelijkertijd maken we de lokale regeldruk voor het bedrijfsleven zo klein mogelijk.

Ondernemersloket

We zorgen voor één loket waar ondernemers met al hun vragen terecht kunnen. Het ondernemersloket ontzorgt en ondersteunt ondernemers.

C. BINNENSTAD EN LOKALE ECONOMIE

De binnenstad van Deventer bruist. We werken samen met inwoners en ondernemers aan een mooie, levendige binnenstad waar bezoekers het naar hun zin hebben en het fijn is om te wonen en werken.

Daarom investeren we in openbare ruimte, in bereikbaarheid en een ruim cultureel aanbod. Ook ondernemers en vastgoedeigenaren investeren in de binnenstad via de BIZ. Samen met hen werken we aan een goed vestigingsklimaat en een groeiend aantal bezoekers.

We hebben een Binnenstadagenda opgesteld waarin het ambitiedocument “Bericht aan de Stad” van Coenen & Asselbergs nog steeds leidend is.

► WAT GAAN WE DOEN?

Binnenstadsagenda

We gaan voortvarend aan de slag met de Binnenstadsagenda. Met Deventer Binnenstadsmanagement overleggen we over de noodzakelijke investeringen in de binnenstad. We willen daarbij de leegstand verder terugdringen, zo nodig door een compacter of beter toegankelijk en verbonden winkelgebied en het toelaten van andere functies. We investeren in een openbare ruimte die aantrekkelijk is en mogelijkheden biedt voor slimme en schone vormen van mobiliteit.

Parkeren

- Het Grote Kerkhof wordt op 2 januari 2019 autovrij gemaakt. Het plein biedt dan ruimte aan experimenten voor de invulling. Denk aan een ijsbaan, terrassen en andere initiatieven door ondernemers uit de binnenstad. Dat nieuwe gebruik geeft ook input voor de toekomstige herinrichting van het plein.
- Mocht er een parkeerprobleem ontstaan in het centrum, dan wordt onderzocht waar eventuele uitbreiding van parkeren kan plaatsvinden.
- De Stadspoortgarage wordt gerenoveerd en is in december 2018 gereed.
- We gaan een plan maken voor de herinrichting van het gebied Grote Kerkhof, Stromarkt en Nieuwe Markt. Een gebied waar we met de bibliotheek, Hegius en filmtheater de Viking ook nieuwe voorzieningen openen. We maken dat plan op interactieve wijze en starten in september 2018.
- Wie met de auto naar de historische binnenstad komt, parkeert bij voorkeur in een van de parkeergarages. Daar is ook op drukke tijden voldoende capaciteit. De kwaliteit van de historische binnenstad verdient het om zo min mogelijk auto's op straat te parkeren.
- Houders van een parkeervergunning voor de binnenstad mogen op termijn hun auto ook stallen in een gemeentelijke garage.
- De binnenstad leent zich uitstekend voor bezoek per fiets, dat blijven we stimuleren. Daarom komen er steeds meer kleinschalige clusters fietsklemmen, zodat iedere bezoeker de fiets kan parkeren vlakbij zijn bestemming. Bij de komst van nieuwe fietsparkeervoorzieningen willen we laadpunten voor elektrische fietsen. We onderzoeken de mogelijkheden voor meer bewaakte fietsenstallingen.

D. VITAAL PLATTELAND

In het buitengebied en de dorpen is ruimte om te ondernemen. Het grootste deel van het Deventer grondoppervlak heeft een agrarische bestemming en wordt ingezet voor de voedselproductie. Agrarische gezinsbedrijven moeten zich kunnen blijven ontwikkelen om levensvatbaar te blijven, passend binnen het karakter en de schaal van het Sallandse landschap. In het buitengebied is ook ruimte voor toerisme, streekproducten en zorg, onder meer als nevenfunctie bij agrarische bedrijven. Zo wordt de verbinding tussen platteland en stad versterkt. Voor de leefbaarheid van de dorpen is het voorzieningenniveau van groot belang.

Agrarische en andere ondernemers kunnen zich onderscheiden door duurzaam ondernemerschap. Agrarische ondernemers hebben al intensief te maken met landelijke kaders op het terrein van diervriendelijkheid, emissie-eisen voor fijnstof en stikstofdioxide, fosfaatregelgeving en de wet op de natuurbescherming. Daarom geven wij hen binnen de genoemde landelijke kaders alle ruimte om te ondernemen en zo bij te dragen aan de vitaliteit van het landelijk gebied. Ook blijven we meewerken aan kavelruil. Omdat dit agrariërs helpt in hun bedrijfsvoering en omdat het agrarisch verkeer kan verminderen.

Als agrarische functies wegvallen, zijn er mogelijkheden voor nieuwe economische functies. Zo kunnen zich ook andere bedrijven in een voormalige boerderij vestigen.

Net als de Deventer binnenstad, biedt ook het Sallandse platteland kansen voor groei van recreatie en toerisme. We blijven investeren in de promotie van Deventer als Hanzestad, gelegen aan de IJssel en verbonden met Salland. We staan positief tegenover initiatieven die het aantal verblijfaccommodaties in en rond Deventer doen toenemen. We willen de aantrekkingskracht vergroten en meer binnenlandse en buitenlandse toeristen trekken.

Wij willen de kwaliteit en aantrekkingskracht van de IJsseloever als recreatiegebied handhaven en optimaal benutten. Dit betekent dat er stevig wordt ingezet op het preventief schoon en veilig houden en waar nodig handhaving.

► WAT GAAN WE DOEN?

Voorzieningen

We hebben oog voor het voorzieningenniveau in dorpen en wijken. De dynamiek is in elk dorp en elke wijk anders door leeftijdsopbouw, inkomensverschillen en de mate van naoberschap. We bepalen voor elk dorp en elke wijk welk voorzieningenniveau het beste aansluit bij de behoeften van nu en in de toekomst. Hierbij staat de ondersteuning van initiatieven uit de gemeenschap centraal. Eigen inbreng van inwoners wordt door ons ondersteund. De financiële investeringen worden evenwichtig verdeeld over de binnenstad, wijken en dorpen.

Stimuleren afzet streekproducten

We stimuleren en faciliteren streekgebonden landbouw: voedselproductie voor de stad. Dit versterkt de binding tussen stad en platteland. Herkenbaar, smakelijk voedsel met een verhaal vertaalt zich in nieuwe economische activiteiten op het platteland en in de dorpen. Voor deze ambitie zoeken we samenwerking met LTO Salland, bewoners en ondernemers in de stad.

E. POSITIONERING DEVENTER

We willen dat Deventer zich nadrukkelijker toont aan de buitenwereld, ook in de samenwerkingsverbanden in de regio. Die samenwerkingsverbanden zijn van belang omdat we samen sterker staan. We gaan het merk Deventer, de sterke kanten van onze gemeente en onze strategische doelen nadrukkelijker voor het voetlicht brengen binnen de regionale samenwerking. Dan hebben we het over onder andere de regio Stedendriehoek, de regio Zwolle, de regio Twente en de provincies Overijssel en Gelderland.

► WAT GAAN WE DOEN?

Deventer op de kaart

We werken een actieplan uit: 'Deventer op de kaart'. Dit beschrijft de lobbyactiviteiten in het belang van Deventer richting provinciale, landelijke en Europese overheden en instanties, alsook richting werkgevers en ondernemerskoepels.

Deventer promotie

Deventer 1250 geeft dit jaar een enorme impuls aan de promotie van onze gemeente. Aan het eind van 2018 stoppen weliswaar de festiviteiten maar niet de inzet op de promotie richting bezoekers en ondernemers. We werken actief mee aan de ontwikkeling en het vermarkten van het merk Deventer, dat momenteel wordt ontwikkeld onder regie van de VVV. Ook worden toerisme en recreatie in het buitengebied gestimuleerd. Bijvoorbeeld door goede fiets- en wandelroutes met recreatiefaciliteiten.

F. WERKEN EN WONEN

Een goed woonaanbod is een voorwaarde voor het aantrekken en behouden van goed gekwalificeerde werknemers. Dat begint met geschikte woonruimte voor studenten en starters. Talent willen we binden aan Deventer. Pas afgestudeerden en jongeren die werk in Deventer hebben gevonden, willen we verleiden om hier ook te komen wonen. Ook inwoners die elders werken met veelal een midden of hoger inkomen willen we in Deventer faciliteren met ons vestigingsklimaat.

► WAT GAAN WE DOEN?

Meer woningen

Op basis van de woonvisie voeren we het woonbeleid uit, bepalen we de woningbouwprogrammering en maken we prestatieafspraken. We zorgen daarbij voor voldoende sociale woningbouw, woningen in het midden en hoger segment, woningen voor ouderen en studenten. De woonvisie uit 2018 vertalen we in planologische beschikbaarheid en concrete uitvoeringsplannen voor woningbouw.

Ook maken we concrete plannen en strategische verkenningen voor uitbreidingslocaties. De woningbouwproductie wordt versneld. Bij nieuwe woningbouwlocaties, gaat inbreiding boven uitbreiding. We stimuleren en faciliteren innovatieve woonconcepten zoals tiny houses, “erfdelen”, eigen bouw en aardehuizen.

Voorzieningen bij nieuwbouw

Bij nieuwbouw van woonwijken wordt er voldoende ruimte geboden voor kwalitatief hoogwaardig groen met speelruimte en ontmoetingsplaatsen. In elke wijk wordt gestreefd naar een natuurspeelplaats waar kinderen spelend kennis leren maken met de natuur.

G. GOED WERKGEVERSCHAP

Nederland koerst af op een klimaatneutrale, circulaire, inclusieve economie met eerlijke handelsketens. Om de doelen ook in Deventer te halen moeten we veranderingen in gang zetten. Gemeenten kunnen hierin het verschil maken: zij vertalen landelijke en internationale ambities naar lokale doelen, beleid en initiatieven.

We verduurzamen de energievoorziening, we benutten de grondstoffen beter en hebben oog voor de sociale aspecten die dit met zich meebrengt. Meer duurzame en innovatieve bedrijvigheid betekent meer werk en minder werkloosheid. We zetten daarnaast in op nieuwe banen om mensen uit Deventer aan werk te helpen, bijvoorbeeld bij het beheer van de openbare ruimte.

► WAT GAAN WE DOEN?

Verantwoord beleid

Wij gaan aan de slag met Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO). Denk bijvoorbeeld aan ons subsidie- en inkoopbeleid. Duurzaamheid en maatschappelijke prestaties worden naast prijs en kwaliteit de belangrijkste criteria bij inkoopbeslissingen. We inventariseren toekomstige inkoop- en aanbestedingstrajecten en bepalen welke trajecten het meest kansrijk zijn om grote winst te halen op onderdelen van MVO. Zoals circulaire economie, lokale leveranciers of sociale impact. Het nieuwe MVO-beleid wordt in 2019 vastgesteld en ingevoerd. We dragen dit uit richting bedrijven waarmee we samenwerken of waarin we deelnemen. De gemeente neemt hierin een voorbeeld- en voortrekkersrol, niet alleen in haar subsidiebeleid, maar ook door eventueel zelf een pilot te starten.

We stimuleren sociaal ondernemerschap en faciliteren ZZP'ers. We hebben oog voor kansen in de dienstensector voor mensen die buiten de arbeidsmarkt staan en we begeleiden hen naar deze vorm van werk. Wij blijven kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt betrekken bij de uitvoering van de opdracht. Wij koppelen de uitvoering van de Participatiewet zoveel mogelijk aan lokale, duurzame werkgelegenheid. We zetten ook in op verruiming van de mogelijkheden om mensen in de bijstand activiteiten te laten ondernemen zonder dat dit gevolgen heeft voor de uitkering.

2 Duurzaam Deventer

Wij willen ambitieuze stappen zetten. Daarbij streven we naar een goede balans tussen wat de gemeente Deventer aan milieubelasting kan verdragen (planet), het verdienvermogen van onze lokale economie (profit) en de leefbaarheid en gezondheid van onze inwoners (people).

Onze rol is het faciliteren, organiseren, aanjagen en waar nodig reguleren van gedrag en keuzes van huishoudens, bedrijven en instellingen. Ook hebben we als gemeente een voorbeeldfunctie. De veranderingen hebben gevolgen voor iedereen en daarom kiezen wij voor een wijk- en bewonersgerichte aanpak.

BINNEN DIT BREDE TERREIN ONDERSCHIEDEN WE DE VOLGENDE ELEMENTEN:

- A. ENERGIETRANSITIE
- B. CIRCULAIRE ECONOMIE
- C. DUURZAME MOBILITEIT
- D. KLIMAATADAPTATIE EN OPENBARE RUIMTE
- E. MILIEU
- F. RUIMTE EN OMGEVINGSWET

► WAT GAAN WE DOEN?

Duurzaamheidscentrum

We verkennen de mogelijkheden om ondernemers en instellingen (zoals Deventer Energie) een duurzaamheidscentrum te laten inrichten. Hier kunnen huishoudens en bedrijven terecht voor advies en informatie over alle onderwerpen in dit hoofdstuk. De expositieruimte aan de ingang van het stadskantoor kan hiervoor mogelijk (bij voldoende belangstelling onder bedrijven) beschikbaar worden gesteld.

Voorrang voor duurzaam

Wij willen duurzaam en milieubewust ondernemerschap stimuleren. Als meerdere bedrijven dingen om schaarse ruimte, vergunningen of opdrachten, selecteren wij naast prijs ook op deze aspecten.

A. ENERGIETRANSITIE

Deventer wil energieneutraal zijn in 2030 en daar houden we aan vast! Dat betekent dat huishoudens en bedrijven in 2030 niet meer energie verbruiken dan binnen de gemeente met duurzame (niet fossiele) bronnen wordt opgewekt. Het klimaatakkoord van het Rijk zet in op een versnelde afbouw van zowel gaswinning als gebruik van fossiele brandstoffen. Dit maakt de urgentie nog groter. Tegelijkertijd willen we meer inzicht in de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van onze ambitie.

Bij nieuwbouw werken we zonder gas en met een maximaal duurzaamheidspakket. Bij bestaande bouw is de uitdaging groter en zetten we, samen met betrokkenen en partners (bijvoorbeeld Transform), in op het maximaal haalbare.

De energietransitie betekent niet alleen kosten maar ook opbrengsten voor de lokale economie. Het creëert werk in de bouw, installatiebranche en adviessector. We dagen grote en kleine bedrijven in Deventer uit om mee te werken en willen proeftuin zijn voor de energietransitie in Nederland.

► WAT GAAN WE DOEN?

Energieplan

Deventer heeft een Routekaart Energietransitie met drie sporen: bebouwde omgeving, bedrijven en mobiliteit. We werken de Routekaart Energietransitie uit tot een Energieplan waarin staat beschreven welke maatregelen nodig zijn in de tijd om het beoogde doel te halen. Afhankelijk van de inzichten uit dit plan verfijnen we onze ambitie.

De uitgangspunten voor dit plan zijn als volgt.

- Het plan beschrijft, als stepping stones, de belangrijkste opgaven per collegeperiode op weg naar 2030.
- Voor het eerste Energieplan 2019-2022 is het streven in drie wijken te zijn gestart met de uitvoering. We gaan uit van een wijkgerichte aanpak, want elke wijk heeft zijn eigen ontstaansgeschiedenis en daarmee zijn eigen 'energielabel' en vergt doordoor een eigen aanpak, niet alleen fysiek, maar ook sociaal.
- Bewoners worden vanaf het begin meegenomen en betrokken. We leveren zoveel mogelijk maatwerk, ook qua financiering, per huishouden, woningtype en wijk en hebben oog voor de sociale aspecten.
- De aspecten tijd, kosten en financiering, ruimtebeslag en planologische keuzes worden uitgewerkt. Waar mogelijk wordt dubbel ruimtegebruik, zoals de combinatie van geluidswal en zonne-energie, gestimuleerd. In het plan worden geen bronnen van schone energieopwekking op voorhand uitgesloten.
- De energietransitie is een onomkeerbare opgave voor de komende decennia. Deze opgave vraagt veel van college en gemeenteraad maar, nog belangrijker, van de Deventer gemeenschap. We gaan met elkaar het gesprek en de discussie aan over hoe we de energietransitie willen en kunnen realiseren. We gaan met de inwoners in gesprek over zonnepanelen op grotere schaal, het bijplaatsen van windmolens, biovergisters of andere vormen van het opwekken van niet-fossiele energie. Om een stevig draagvlak te creëren is echter meer nodig dan informeren. Alleen door serieus in te gaan op de vragen en zorgen van de omgeving en omwonenden actief te betrekken bij de plannen of te laten participeren, kan weerstand tegen een project worden omgebogen tot acceptatie en zelfs tot positieve beleving van bijvoorbeeld een zonnepark of windmolenplan. Uiteindelijk is het aan de raad om dit te beoordelen.

- Het energieverbruik van de bedrijven in Deventer is 2 tot 3 keer hoger dan dat van de huishoudens. We gaan het gesprek aan met het georganiseerde bedrijfsleven om tot concrete afspraken te komen. We stellen het Energieplan op samen met de belangrijkste stakeholders in het bedrijfsleven en hun vertegenwoordigers. We gaan met de grootste energiegebruikers in gesprek om een convenant af te sluiten dat ambitieuzer is dan de landelijk geldende wettelijke voorschriften. Dit soort afspraken of 'energiedeals' zijn bij voorkeur ondersteunend aan de ambities van de Deventer ondernemers rond thema's als 'Deventer Duurzame Maakstad' en 'circulaire economie'. We zetten in op positieve en stimulerende afspraken bovenop de landelijk geldende wettelijke voorschriften waarvoor het handhavingsinstrumentarium als ondergrens wordt ingezet.
- Het moet duidelijk zijn wie welke opgave op zich neemt. Bedrijven als Nefit, kennisbedrijven en grote installatiebedrijven worden uitgedaagd om te participeren in deze grote opgave.
- Goed voorbeeld doet goed volgen. Met publieke vastgoed, openbare verlichting, gemalen en gemeentelijke transportmiddelen verbruikt de gemeente circa 2% van alle energie. Wij willen hierop in deze collegeperiode 10% besparen.
- Het plan wordt zoveel mogelijk uitgedrukt in de energiebehoefte van huishoudens en bedrijven naar peta- of megawattjoules energie en werkt met diverse energieprognoses of scenario's die uitdrukking geven aan de onzekerheden.
- Het Energieplan heeft een financiële paragraaf met de benodigde investeringen en dekking. Deze paragraaf gaat niet alleen in op de periode 2019-2022 maar schetst ook de periode tot 2030. We realiseren ons dat er spanning kan ontstaan tussen de ambities en de beschikbare middelen. We gaan er van uit dat duurzaamheid goed kan worden opgevangen binnen de programma's en dat er fondsen beschikbaar komen van andere overheden. Het grootste deel van de investeringen komt niet bij de overheid te liggen. In het plan zal derhalve ook naar financieringsopties zoals revolverende fondsen, woningabonnementen en dergelijke worden gekeken.
- Voor het opstellen van het Energieplan is in 2019 eenmalig extra geld nodig.
- Het Energieplan wordt tijdig in de raad in 2019 behandeld zodat de consequenties in de begroting kunnen worden verwerkt.

B. CIRCULAIRE ECONOMIE

Afval is grondstof. Afvalscheiding levert een substantiële bijdrage aan de reductie van CO₂. We stimuleren terugwinning en hergebruik van grondstoffen. Daarbij gaat het niet alleen om huishoudelijk afval, maar ook om afval van bedrijven.

Deventer is een van de koplopers in afval scheiden in Nederland. De manier waarop de inwoners van Deventer hun afval scheiden en het huidige inzamelsysteem werpen hun vruchten af. Wij zitten op dit moment op ongeveer 85 kilo restafval per inwoner per jaar. We zijn blij met dit succes en willen dat consolideren.

De keerzijde van dit succes is zwerfafval, illegale bijplaatsingen bij containers en het dumpen van afval in parken, bos en buitengebied. Onze inwoners hebben daar hinder van. Een stevig offensief is al ingezet tegen deze misstanden en ongewenst gedrag van sommige inwoners. Wij rollen dit offensief verder uit. Onze uitgangspunten zijn: de vervuiler betaalt en milieuwinst gaat voor financieel gewin.

► WAT GAAN WE DOEN?

Circulaire hotspots

We verkennen met het bedrijfsleven de mogelijkheden om tot verdere uitwisseling van energie, warmte en grondstoffen te komen. We denken daarbij aan circulaire hot-spots voor uitwisseling van energie en grondstoffen. Bedrijven en bewoners leveren overtollige energie en grondstoffen aan partijen die daar behoefte aan hebben. Een digitaal platform kan vraag en aanbod samenbrengen. Daar horen ook investeringen in infrastructuur en techniek (bijvoorbeeld voor afvang, opslag en transport van warmte) en de ontwikkeling van een systeem voor financiële verrekening bij.

Milieustraat

We openen samen met Circulus Berkel de Milieustraat, waar ook Het Goed wordt gehuisvest. Inwoners kunnen alles op één punt inleveren. Naast een verbetering van de service en het gemak voor onze inwoners, verwachten we betere inzamelresultaten. Vooralsnog houden we vast aan 100 kilo 'gratis' stort en een jaar na de opening bekijken we of aanpassing van het gewicht wenselijk is. Gratis afval bestaat niet binnen ons uitgangspunt 'de vervuiler betaalt'. De kosten van de 'gratis' stort worden verrekend binnen het vaste tarief.

Nieuwe manieren dienen zich aan om het restafval verder te verminderen, zoals het omgekeerd inzamelen. We gaan een pilot starten zodat we op kleinere schaal kunnen ervaren wat de effecten zijn.

C. DUURZAME MOBILITEIT

Goede infrastructuur is essentieel voor een goed vestigingsklimaat. Tegelijkertijd willen wij stevig inzetten op verduurzaming van verkeer en infrastructuur. Buurgemeenten, provincie en het Rijk zijn hierbij belangrijke partners.

De rode loper gaat uit voor de fiets. Wanneer meer mensen voor relatief korte afstanden de fiets nemen in plaats van de auto, is dat niet alleen goed voor de gezondheid, maar ook voor de luchtkwaliteit, energieverbruik en ruimtebeslag.

Wij zetten in op:

- Zoveel mogelijk uit de auto
- Duurzaam openbaar vervoer
- Stimuleren elektrisch rijden

► WAT GAAN WE DOEN?

Fietsplan

Wij gaan de fietsroutes in de stad en het buitengebied aantrekkelijker en veiliger maken. Daarvoor actualiseren we het fietsplan. Samen met de wijken en de Fietzersbond worden hiervoor verbeterpunten in kaart gebracht. Betere fietsverbindingen naar de bedrijventerreinen worden daarin meegenomen. Ook onderzoeken we of enkele belangrijke wegen in het buitengebied fietsvriendelijker kunnen worden ingericht. Bij grootschalig onderhoud van wegen wordt (met uitzondering van doorgaande autoroutes) meer ruimte gegeven aan de fiets in plaats van het autoverkeer. Ook is er hier aandacht voor een veiliger schoolomgeving.

Fietssnelwegen

We willen veilige en snelle fietsroutes naar omliggende steden, met name naar Zutphen, Apeldoorn en Raalte. De eerste prioriteit ligt bij de route naar Zutphen. Het Rijk heeft onlangs geld beschikbaar gesteld voor fietssnelwegen. We lobbyen voor een snellere en betere fietsverbinding langs de spoorbrug naar Apeldoorn.

Fietslaadpalen

Om fietsen te stimuleren, zijn openbare laadplekken voor elektrische fietsen nodig. We verkennen waar meer laadplekken kunnen komen in bewaakte fietsenstallingen. Voor deze hoogwaardige fietsparkeerplekken brengen we een tarief in rekening.

Duurzame bus

We willen dat de bussen in Deventer uiterlijk 2025 niet meer rijden op fossiele brandstof. We willen samen met de Provincie als concessiehouder en de vervoersmaatschappijen inzetten op elektrisch rijden of rijden op waterstof. We maken ons richting provinciebestuur bovendien hard voor passend openbaar vervoer in en rondom Deventer.

Fossielvrij tankstation

We willen in Deventer een tankstation waar uitsluitend niet-fossiele brandstoffen 'getankt' kunnen worden. Hiermee willen we ook de particuliere markt stimuleren en verleiden om niet-fossiel te gaan rijden.

Lobby spoor

Door landelijke ontwikkelingen komt er meer goederenvervoer door Deventer. Goederentransport van onder meer gevaarlijke stoffen per rail zorgt voor geluidhinder en veiligheidsrisico's in de bebouwde kom. Het goederenvervoer dreigt bovendien ten koste te gaan van de beschikbare capaciteit voor personenvervoer. We zetten in op behoud en versterking van de beschikbare railcapaciteit voor personenvervoer. We maken ons sterk voor het behoud van de internationale treinverbinding, de toevoeging van (inter-)nationale nachtverbindingen, de aanleg van een station in Bathmen en de aanleg van dubbelspoor op het gehele traject Deventer- Zwolle.

Elektrisch rijden

Om elektrisch rijden te stimuleren, rollen we de infrastructuur voor elektrische laadpalen verder uit in samenwerking met de provincie. We breiden de plekken voor elektrisch laden in de parkeergarages en in de openbare ruimte uit. Daarbij blijven we binnen de randvoorwaarden van ruimtelijke kwaliteit en historisch stadsbeeld. Ook verandert het autogebruik; bij jongere generaties is het bezit van een auto minder vanzelfsprekend. We stimuleren deelautobezit.

Parkeerinkomsten

We gaan de afdracht vanuit parkeren naar algemene middelen afbouwen. Vorm en tempo worden nader bepaald.

D. KLIMAATADAPTATIE EN OPENBARE RUIMTE

Het veranderende klimaat zorgt voor hetere zomerdagen en zwaardere stortbuien. Deze leiden tot hittestress en ondergelopen wegen en woningen in verstedelijkt gebied. Klimaatadaptatie is hierdoor noodzakelijk. Meer bomen en begroeiing zorgen voor koelte op hete zomerdagen. Minder stenen betekent minder warmte en meer opname van water in de bodem. In nieuwe woonwijken wordt het regenwater niet meer afgevoerd via het riool maar zakt weg in de grond. Ook in oudere wijken moet het regenwater worden afgekoppeld van het riool.

Een mooie openbare ruimte draagt bij aan de leefbaarheid en veiligheid en nodigt inwoners uit naar buiten te gaan, te ontmoeten en te bewegen. We nodigen betrokken inwoners uit om initiatieven te nemen. Groen maakt mens en dier gelukkig en vertegenwoordigt ook een belangrijke economische waarde.

► WAT GAAN WE DOEN?

Klimaatadaptatieplan

We stellen een klimaatadaptatieplan op waarin we de aanpak voor de korte en langere termijn vastleggen. Ook oudere wijken komen aan de beurt om de regenwaterafvoer af te koppelen van het riool. Momenten van grootschalig onderhoud van de wegen lenen zich goed voor een gecombineerde uitvoering van dit soort maatregelen. Ook is een gecombineerde uitvoering denkbaar met de wijkgerichte uitvoering van het energieplan. Deventer doet daarnaast mee in de City Deal Klimaatadaptatie, waarin nieuwe werkwijzen worden ontwikkeld.

Subsidie afkoppelen

De subsidieregeling voor particuliere eigenaren om het regenwater in de eigen tuin af te voeren, wordt voortgezet na 2019. De regeling wordt verbreed en nadrukkelijker onder de aandacht gebracht. De regenwaterambassadeurs blijven hierin een belangrijke functie vervullen.

Openbare ruimte

Het onderhoud van de openbare ruimte heeft onze aandacht en daarom is hierin extra geïnvesteerd. Onkruidbestrijding gebeurt op een verantwoorde manier zonder bestrijdingsmiddelen. Het effect van de extra investeringen wordt geëvalueerd. Ook heeft de openbare ruimte een voorbeeldfunctie bij klimaatadaptatie. Voor grotere stenen oppervlakken zoals stedelijke pleinen, zijn goede ontwerpen nodig om zowel de hittestress als de wateropvang het hoofd te bieden. Bij (her-)inrichtingsplannen zijn maatregelen voor klimaatadaptatie de norm.

Beleid herzien

Het Groenbeleidsplan en het Bomenbeleidsplan worden geactualiseerd. De groene leefomgeving onderhouden we zo goed mogelijk, waarbij behoud van biodiversiteit onze aandacht heeft. De vele karakteristieke laanbomen, vooral eiken en beuken, horen bij Deventer en het Sallandse landschap en mogen alleen gekapt worden als er wordt herplant. Daarnaast willen we experimenteren met manieren van kap die minder ingrijpend zijn voor landschap en biodiversiteit. We gaan experimenteren met kaplinten. Dit zijn linten die aangeven dat we het voornemen hebben deze bomen te kappen zodat alle omwonenden het tijdig weten en niet worden verrast.

Landschap

We zetten ons in voor behoud van de prachtige IJsseluiterwaarden en het unieke kleinschalige Sallandse landschap. Waar mogelijk versterken we de natuur en de landschappelijke kwaliteit, waaronder karakteristieke bebouwing, cultuurhistorische en landschapselementen. In het buitengebied is het behoud van historische gebouwen en karakteristieke boerderijen een speerpunt.

Parken en plantsoenen

Parken en plantsoenen worden waar mogelijk ecologisch beheerd. Langdurig braakliggende terreinen stellen we onder voorwaarden in gebruik van bewoners- en wijkinitiatieven om ruimte te bieden aan tijdelijke natuur, moestuinen of speel- en ontmoetingsplekken.

E. MILIEU

In Deventer zorgen we goed voor het milieu en werken we aan schone lucht, bodem en water. We willen hinder door lawaai en onveilige situaties voorkomen en waar mogelijk beschermen we de natuurlijke duisternis. Goede leefmilieuomstandigheden zijn van belang voor de gezondheid voor mens en dier.

► WAT GAAN WE DOEN?

Asbestdaken

Met ingang van 2024 zijn asbestdaken verboden. Eigenaren zijn verplicht om op deze datum al het asbestmateriaal van de daken van hun huizen en bijgebouwen te hebben verwijderd en op correcte wijze te hebben gestort. Deventer doet mee aan het versnellingsprogramma van de provincie Overijssel om de sanering tijdig op gang te brengen. Het tweejaarlijkse actieplan wordt verlengd in 2020-2021.

Lelystad Airport

Speciaal aandachtspunt is de mogelijke geluidshinder vanwege vliegverkeer door Lelystad Airport. Wij zetten de tot nu toe gevoerde lijn voort, waarbij we inzetten op het beperken van de geluidshinder voor onze inwoners. Daarbij trekken we samen op met de provincies Overijssel en Gelderland en met andere gemeenten.

Vuurwerk

Het instellen van nieuwe vuurwerkvrije zones, zoals die bij de Ulebelt, is mogelijk rondom kwetsbare functies als daar behoefte aan is. Met de jaarwisseling naar 2019 organiseren we een centrale vuurwerkshow als alternatief voor het afsteken van particulier vuurwerk.

Geluidsmaatregelen

Samen met Rijkswaterstaat en de provincie Overijssel krijgen de geluidsmaatregelen langs de A1 vorm. Goed overleg met belanghebbenden zoals de bewoners van Bathmen, is essentieel. Zo mogelijk worden de maatregelen gecombineerd met duurzame energieopwekking.

Luchtkwaliteit

De laatste jaren is steeds meer bekend geworden over de nadelige gevolgen van fijnstof. Daarom stimuleren we duurzame bevoorrading van de binnenstad en bewustwording van overlast door open haarden en houtkachels. Via voorlichting en bewustwording willen we inwoners hierop wijzen.

Dierenwelzijn

Dierenwelzijn vinden we belangrijk. Hiertoe wordt beleid ontwikkeld. Bij renovatie van woningen hebben wij oog voor natuurinclusief bouwen. Dat wil zeggen dat rekening wordt gehouden met ruimte voor flora en fauna in de bebouwde omgeving. Hiertoe worden duidelijke afspraken gemaakt met de woningbouwcorporaties.

F. RUIMTE EN OMGEVINGSWET

In Deventer bieden we initiatiefnemers ruimte. Uitnodigingsplanologie zorgt voor ruime kaders waarbij wij de regierol houden. De Omgevingswet treedt in 2021 in werking en daarop bereiden we ons voor. Met de invoering van de Omgevingswet worden bestaande regels rondom bijvoorbeeld ruimte, milieu, gezondheid en erfgoed geïntegreerd. Oogmerk van de wet is de gebruiker centraal te stellen, meer duidelijkheid te bieden, meer ruimte te bieden voor initiatieven en innovatie. We grijpen in Deventer de nieuwe Omgevingswet aan om onze leefomgeving en het milieu te verbeteren en de gezondheid en veiligheid van inwoners te beschermen. Een belangrijk instrument van de Omgevingswet is de Omgevingsvisie, waarin de visie is beschreven op ruimtegebruik en het leefmilieu in Deventer. Ook de economische, ecologische en duurzaamheidsambities krijgen een plaats in de Omgevingsvisie. Zowel de Omgevingsvisie als op termijn het Omgevingsplan (als vervanger van het bestemmingsplan) worden regelmatig en op onderdelen herijkt om adequaat in te spelen op de snel veranderende samenleving en de maatschappelijke opgaves die dit vraagt.

► WAT GAAN WE DOEN?

Kaders vaststellen

Wij stellen een omgevingsvisie op in de geest van de nieuwe wet. Daarvoor wordt per dorp, wijk of buurt met inwoners bepaald wat karakteristiek en uniek is en wat nodig is om ze aantrekkelijk te houden.

We werken hieraan met bewoners, winkeliers en betrokken organisaties.

Bij de start van projecten worden belanghebbenden meegenomen, om draagvlak te verwerven en juridische procedures te voorkomen. Bij nieuwe ontwikkelingen leggen we meer nadruk op kwaliteit en staren ons niet blind op regels. Voor ons als lokale overheid is er een bescheidener rol. Initiatiefnemers staan meer zelf aan de lat om te zorgen voor betrokkenheid van de omgeving en draagvlak. We stellen in 2018 de ontwerp Omgevingsvisie vast. In 2019 volgt het bestemmingsplan verbrede reikwijdte evenals een verordening fysieke leefomgeving.

Basisregistraties op orde

Bij invoering van de Omgevingswet dienen belangrijke gegevens goed toegankelijk te zijn voor initiatiefnemers. Dit vraagt inzet om de basisregistraties goed op orde te brengen.

3 Oog voor elkaar

De afgelopen jaren heeft de focus gelegen op het goed invoeren en organiseren van de nieuwe taken (transitie) die van het Rijk naar de gemeenten verschoven. Nu gaan we verder met het transformeren van die taken om daadwerkelijk te veranderen en te vernieuwen. We zetten bijvoorbeeld in op preventie en nieuwe, meer laagdrempelige, collectieve vormen van zorg. Alles in samenwerking met zorgaanbieders en andere partners. We verwachten van iedere partij een actieve en constructieve bijdrage. We gaan van ‘ziek en zorg’ naar ‘gezond en gedrag’.

De afgelopen jaren heeft de focus gelegen op het goed invoeren en organiseren van de nieuwe taken (transitie) die van het Rijk naar de gemeenten verschoven. Nu gaan we verder met het transformeren van die taken om daadwerkelijk te veranderen en te vernieuwen. We zetten bijvoorbeeld in op preventie en nieuwe, meer laagdrempelige, collectieve vormen van zorg. Alles in samenwerking met zorgaanbieders en andere partners. We verwachten van iedere partij een actieve en constructieve bijdrage. We gaan van ‘ziek en zorg’ naar ‘gezond en gedrag’.

Het sociaal domein is dus volop in beweging en raakt steeds meer verweven met andere domeinen. In Deventer doet en telt iedereen mee. Daarom vinden we het belangrijk dat iedereen ook daadwerkelijk mee kán doen en ook daadwerkelijk meedoet. Naar vermogen en ieder op zijn of haar manier, door gebruik te maken van de eigen unieke talenten. Als iemand ondersteuning nodig heeft om mee te kunnen doen en zich te ontwikkelen, kijken we samen naar wat nodig is en wat hiervoor de beste oplossing is.

Als zorg nodig is, wordt die geboden. Om die zorg ook op langere termijn toegankelijk te houden, moeten we de zorgkosten in de hand houden. Daarom volgen we nauwgezet de ontwikkeling van de kosten en het budget. Daarnaast zijn we bereid om extra te investeren in de eerder omschreven transformatie. Door bijvoorbeeld te investeren in preventie, hopen we zorgkosten te voorkomen.

BINNEN DIT BREDE TERREIN ONDERSCHIEDEN WE DE VOLGENDE ELEMENTEN:

- A. AAN HET WERK
- B. SCHULDHULPVERLENING EN ARMOEDEBELEID
- C. DE JEUGD HEEFT DE TOEKOMST
- D. SPORT VERBINDT EN LEEFT
- E. ZORG OP MAAT
- F. PREVENTIE: VOORKOMEN IS BETER
- G. ZORG IN EEN VEILIGE OMGEVING

A. AAN HET WERK

De economie trekt na moeilijke jaren weer aan en de werkgelegenheid groeit. Dat biedt mogelijkheden voor mensen zonder werk. Werk biedt mensen de kans om voor hun eigen inkomen te zorgen. Werk geeft voldoening en zelfwaardering. Volwaardig meedoen aan de samenleving maakt mensen gelukkiger. Daarom vinden we werk zo belangrijk.

Deventer Werktalent (DWT) onderhoudt nauwe relaties met (regionale) werkgevers en spant zich maximaal in om onze inwoners aan werk te helpen. Daarbij wordt aangesloten bij ieders talenten.

► WAT GAAN WE DOEN?

Nieuwe arbeidsvorm

Bijzondere aandacht is nodig voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Om ervoor te zorgen dat ook zij mee kunnen doen, denken we voor die mensen aan nieuwe vormen van additioneel werk. Bijvoorbeeld conciërgediensten en andere nuttige, maar in de afgelopen jaren vaak wegbezuinigde werkzaamheden. We ontwikkelen samen met het bedrijfsleven, DWT en andere instellingen een arbeidsvorm die voor werkgevers laagdrempelig is en die op termijn ook een besparing oplevert van begeleiding en uitkeringskosten. Maar vooral een vorm die mensen vooruit helpt en mee laat doen. Arbeidsverdringing willen we voorkomen. Het gaat niet om vervangend werk, maar aanvullend werk.

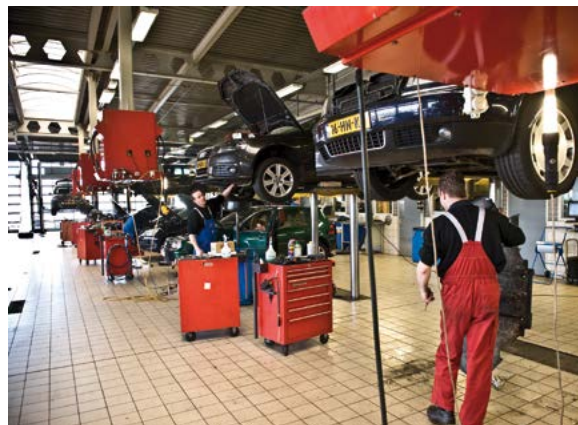
Nieuwe werkwijze praktisch talent

Mensen met praktische talenten worden nog te vaak gedwongen om zich theoretisch te scholen en ontwikkelen. Daar willen we van af. We willen meer aandacht en mogelijkheden voor praktijkgerichte opleidingen en het scholen van inwoners met 'twee rechterhanden'. Dit vraagt om nieuwe werkwijzen, bijvoorbeeld meester-gezel, en een betere aansluiting tussen onderwijs (mbo, vmbo, praktijkonderwijs, vso), arbeidsmarkt en de ondersteuning die de gemeente daarin via Deventer Werktalent te bieden heeft. Wij pakken de regie om deze aansluiting te verbeteren.

We willen doorlopende lijnen en een rechtstreekse uitstroom vanuit het (praktijkgericht) onderwijs naar de arbeidsmarkt, met een ondersteunende en regisserende rol van DWT en het Jongerenloket.

Modern leerwerkbedrijf

Voor inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt geven we de komende periode prioriteit aan de doorontwikkeling van de klassieke sociale werkvoorziening naar een modern leerwerkbedrijf. We vragen KonnecteD om een concreet plan en de implementatie daarvan. Dit op zo kort mogelijke termijn.

B. SCHULDHULPVERLENING EN ARMOEDEBELEID

Door uiteenlopende redenen en tegenslag kan betalingsachterstand en (stille) armoede ontstaan. Denk bijvoorbeeld aan ZZP'ers of kleine zelfstandigen met lage verdiensten in het stedelijke en landelijke gebied. Wij willen armoede voorkomen. Geldzorgen maken mensen ziek en in een negatieve spiraal brengen. Bij schuldenproblematiek wordt in een zo vroeg mogelijk stadium snelle en gerichte ondersteuning gegeven door het Budget Adviesbureau (BAD). We doen aan vroegsignalering. Zo geven nutsbedrijven en woningbouwcorporaties binnen twee maanden aan de gemeente door als er sprake is van betalingsachterstanden.

► WAT GAAN WE DOEN?

Schulden en zorg

We willen meer dan voorheen de schuldenproblematiek koppelen aan zorgvragen, omdat schulden een belangrijke oorzaak zijn van problemen op het gebied van zorg.

Andere maatregelen kunnen, mits de privacy gewaarborgd is, worden overwogen. Wij willen de doorlooptijden verkorten. Ook willen wij de communicatie met deze doelgroep verbeteren zodat de regelingen begrijpelijk en makkelijk toegankelijk zijn. De armoederegelingen moeten wel in de juiste verhouding blijven staan tot werkende minima en mogen de armoedeval niet vergroten.

Wij krijgen extra middelen van het Rijk voor brede schuldenaanpak en cofinanciering van onder andere zorgverzekeraars en woningcorporaties. Dit zetten wij in om doorbraken op het gebied van wonen, werken en schulden te realiseren. Werk, een dak boven je hoofd en financiële zelfredzaamheid zien wij als een voorwaarde om op eigen benen te kunnen staan. Om te voorkomen dat jongeren schulden maken, bedenken we een aansprekende campagne.

Kinderen en armoede

Bijzondere aandacht geven we aan gezinnen met armoedeproblematiek. Kinderen uit arme gezinnen moeten net als andere kinderen lid kunnen worden van een sportvereniging of kunnen meedoen aan muziek en cultuur. Initiatieven zoals stichting Leergeld en Rechttop! kunnen blijvend op onze steun rekenen. Hiermee helpen we voorkomen dat kinderen worden uitgesloten door armoede en dat armoedeproblematiek doorgegeven wordt aan volgende generaties. We verbeteren ons kindpakket aan de hand van de aanbevelingen van de Raad van kinderen. Wij proberen het reeds hoge bereik (70%) verder te vergroten en stigmatiseren en pesten onder kinderen tegen te gaan. Rijksmiddelen die de gemeente krijgt vanuit kansen voor kinderen, besteden wij aan kinderen en hun gezinnen. Er is altijd voldoende geld beschikbaar voor de kindpakketten.

C. DE JEUGD HEEFT DE TOEKOMST

Kinderen hebben de toekomst. Daarom is het van belang dat zij zich voluit kunnen ontwikkelen. Een goed onderwijssysteem is daarvoor cruciaal. Als kinderen en jongeren extra ondersteuning nodig hebben, krijgen ze die van school met 'passend onderwijs'. We zorgen ervoor dat passend onderwijs en het Deventer jeugdbeleid goed op elkaar aansluiten. We hebben als gemeente een belangrijke rol om de samenwerking tussen scholen en andere partijen te verbeteren.

Door samen naar school te gaan, samen te sporten en samen culturele activiteiten te doen, krijgen kinderen meer gelijke kansen. Kansengelijkheid werkt bovendien op latere leeftijd bij het kiezen van een vervolgopleiding en bij het vinden van een stage of baan.

► WAT GAAN WE DOEN?

Voor- en vroegschoolse educatie

Om ontwikkelachterstanden al voor de start van de basisschool te voorkomen, bieden we voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en spannen we ons in om het landelijke onderwijskansenbeleid te verbreden. We stimuleren de samenwerking tussen aanbieders voor kinderopvang en VVE en scholen. Dit vanuit het gedachtegoed van de Integratie Kindcentra (IKC). Wij stimuleren de vorming van IKC in de wijken en buurten waar dat nodig is. Wij nemen een actieve rol, zodat afspraken gemaakt worden over de doorgaande lijn, ook wanneer in een wijk geen IKC wordt opgericht.

Doorontwikkelen jeugdbeleid en jeugdhulp

Mede gelet op voorgaande willen we het jeugdbeleid en de jeugdhulp doorontwikkelen. Dit in samenwerking met scholen, gezinscoaches en andere relevante lokale partners. In de doorontwikkeling van de jeugdhulp gaat onze aandacht onder meer uit naar het organiseren van goede samenwerking met huisartsen en het monitoren en zo nodig aanpakken van wachtlijsten in samenwerking met aanbieders. We willen dat zorg en ondersteuning rondom cruciale overgangsmomenten (18-/18+) goed georganiseerd is.

Doorgaande leerlijn

We stimuleren goede doorgaande lijnen tussen het primair en voortgezet onderwijs, en van de voortgezet onderwijs naar beroeps- of ander vervolgonderwijs. Daarbij gaat het niet alleen om een goede aansluiting van het onderwijs, maar ook van de ondersteuning (passend onderwijs) die een kind of jongere nodig heeft. We richten ons daarbij op kansengelijkheid, het voorkomen van schooluitval en de aansluiting op de arbeidsmarkt.

Thuiszitters en passend onderwijs

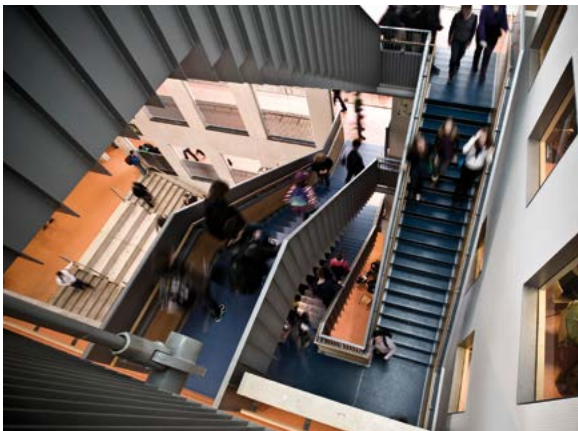
Ieder kind heeft recht op onderwijs. Dat is en blijft het uitgangspunt. Dat geven we vorm door het opstellen van een thuiszitterspact (2018-2022) samen met alle betrokken partijen die te maken hebben met onderwijs en jeugd. Dit met als doel dat meer kinderen de school met een diploma verlaten. We merken dat nog niet in alle gevallen een passende plek geboden kan worden door het onderwijs. Daarom willen wij de komende jaren investeren op de relatie met de samenwerkingsverbanden. We willen hierin een trekkende rol gaan vervullen.

Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt

De aansluiting tussen onderwijs en de arbeidsmarkt kan nog beter. Met name bij de invulling van plekken voor Beroepsbegeleidende leerweg (Bbl) is extra aandacht en inzet nodig. Voortdurende aandacht is nodig voor wat het bedrijfsleven aan competenties vraagt en wat opleidingen bieden. Door in gesprek te gaan met onze partners, willen we ervoor zorgen dat diverse opleidingsniveaus beter op elkaar aansluiten. In deze gesprekken ligt onze prioriteit bij het vmbo en mbo. We dragen zelf ook ons steentje bij door voldoende stageplekken binnen de gemeentelijke organisatie aan te bieden.

Onderwijshuisvesting

De voorbereiding voor de vervangende nieuwbouw voor het vmbo van het Etty Hillesum Lyceum is gestart en de verwachting is dat het nieuwe schoolgebouw eind 2020 in gebruik kan worden genomen. De leegstand in het onderwijs is een knelpunt dat vooral de schoolbesturen raakt. De verwachting is dat er in de coalitieperiode de nodige verschuivingen in de huisvesting door de schoolbesturen in gang worden gezet. De gemeente gaat in deze ontwikkelingen een coördinerende rol spelen.

D. SPORT VERBINDT EN LEEFT

Sport is leuk en gezond! We willen zoveel mogelijk Deventenaren aan het sporten en bewegen krijgen. Verenigingen zijn de spil van het sportieve leven in onze gemeente. Zij kunnen begeleiding bieden richting meer professionele sport. Daarnaast kunnen zij ook maatschappelijke functies vervullen, waarmee ze meer ingebed zijn in de samenleving en hun sportcomplexen meer worden gebruikt. Sportclubs bieden meer dan alleen sport, ze zorgen ook voor verbinding. Het Sportbedrijf Deventer ondersteunt sportverenigingen, bijvoorbeeld als het gaat om het voeren van een goed jeugd- en vrijwilligersbeleid en het creëren van samenwerking tussen verenigingen onderling en met scholen. Sporten hoeft niet altijd gericht te zijn op maximaal presteren. Plezier in sporten is een doel op zich en verenigingen maken dit mogelijk.

We stimuleren bewegen in de eigen omgeving en een gezonde levensstijl. Sportverenigingen zijn hierbij heel belangrijk. Zij kunnen zich richten op het plezier dat mensen aan sport beleven,

► WAT GAAN WE DOEN?

Ruimte vraag en -aanbod

We willen inzichtelijker maken welke locaties beschikbaar zijn voor sporten, zodat we beter kunnen voldoen aan de ruimte vraag voor sportactiviteiten. Door vraag en aanbod bij elkaar te brengen, worden beschikbare faciliteiten optimaal benut. Samen met het Sportbedrijf onderzoeken we hoe dit het beste kan, bijvoorbeeld via een Integraal Sportloket.

Actualisatie sportbeleid

We willen het sportbeleid in Deventer actualiseren en gaan daar vanaf begin 2019 in samenspraak met de verenigingen, lokale partners aan werken. Daarbij wordt aandacht besteed aan het verbeteren van de zwemvaardigheden van kinderen die dat nu niet of onvoldoende leren. We willen dat alle kinderen veilig kunnen opgroeien in onze waterrijke omgeving.

Samenwerking

Om sport toegankelijk te maken voor iedereen, is meer samenwerking wenselijk tussen sportverenigingen, onderwijs en welzijn/zorg. De Deventer Sportploeg maakt sport toegankelijk voor mensen met een beperking. Zij zijn een voorbeeld voor andere sportverenigingen. Ook is er meer samenwerking nodig tussen onderwijs, Sportbedrijf Deventer, Raster en de Vrijwilligerscentrale om kennis laagdrempelig met elkaar te delen.

Ruimtebehoefte

Het gebruik van sporthallen wordt geïnventariseerd evenals het gebruik van buitenaccommodaties om te bezien of het aanbod de behoefte dekt.

E. ZORG OP MAAT

Als iemand zorg en ondersteuning nodig heeft, wordt die geboden. Hierbij gaan we uit van de vraag en zorgbehoefte. Medewerkers van de sociale teams of gezinscoaches brengen die in beeld door het (keukentafel)gesprek aan te gaan. Hierin wordt gekeken wat iemand wil en kan bereiken, wat hij of zij daar zelf in kan doen, hoe de omgeving kan ondersteunen en welke professionele zorg eventueel nodig is. De afgesproken doelen en activiteiten leggen we vast in een ondersteuningsplan waarvan we regelmatig de voortgang bespreken. Dit laatste biedt medewerkers van sociale teams en gezinscoaches de mogelijkheid om soms al voor een langere periode een maatwerkvoorziening te verstrekken.

Als meerdere organisaties betrokken zijn, wordt die zorg en ondersteuning integraal, effectief en efficiënt georganiseerd.

Zorg op maat is vaak dagbesteding. Daarbij staat talentontwikkeling centraal. Zo mogelijk organiseren we doorstroom en samenhang tussen vormen van dagbesteding en vormen van werk. Wie die potentie niet heeft, leggen we geen druk op om terugval te voorkomen.

Professionele ondersteuning bieden we altijd op maat. Dit kan door 'zorg in natura' of een 'persoonsgebonden budget' (PGB). Zorg in natura vormt altijd het uitgangspunt. Voor inwoners is dit immers makkelijker. Als een inwoner een persoonsgebonden budget wil, is dit mogelijk. Dit biedt uitkomst als specifieke zorg niet in natura geleverd kan worden. Gelet op de landelijke zorgen rondom PGB, stellen we hier wel duidelijke voorwaarden aan.

Huisartsen hebben een sleutelpositie in de zorg en ondersteuning van onze inwoners. Daarom willen we dat zij goed gehuisvest zijn in de wijken, dichtbij of samen met de sociale teams en met bijvoorbeeld apotheek, wijkverpleegkundigen en andere zorgvoorzieningen. In het belang van onze inwoners willen we samen optrekken met zorgkantoren en zorgverzekeraars die ook zorg en ondersteuning financieren. We stimuleren dit door samenwerkingsafspraken, bekostigingssystematiek en de aanpak van thema's zoals bijvoorbeeld wachtlijsten.

We vinden het belangrijk dat uitvoeringsorganisaties van de gemeente, zoals de Sociale Teams, onafhankelijk kunnen opereren en als zodanig worden georganiseerd. Binnen vooraf afgesproken (financiële) kaders krijgen zij beweegruimte. Ook hebben zij het mandaat om de behoefte aan hulp en ondersteuning in te schatten en de benodigde hulpverlening te organiseren.

► WAT GAAN WE DOEN?

Meer integrale hulpverlening

We willen dat o.a. sociale teams, gezinscoaches, Deventer Werk talent (DWT) en het Budgetadviesbureau Deventer (BAD) nog meer de verbinding met elkaar zoeken. Zodat inwoners betere en meer integrale dienst- en hulpverlening krijgen. Ook willen we deze partijen uitdagen om de zorg en ondersteuning aan inwoners op nieuwe, creatieve manieren vorm te geven. Ruimte bieden aan de vernieuwingskracht van professionals die weten hoe we zaken beter en mogelijk ook goedkoper kunnen organiseren. Hiervoor bieden we binnen vooraf gestelde (financiële) kaders experimenteerruimte. Daarbij wordt de kwaliteit van zorg en ondersteuning altijd gewaarborgd. We handhaven het onafhankelijk aanspreekpunt Jeugd, Werk en Zorg.

Persoonsgebonden budget

Het beheren van een PGB en het inkopen van zorg is een grote verantwoordelijkheid. De inwoner moet hier op de eerste plaats toe in staat zijn. We verwachten van de inwoner dat hij of zij een eigen plan maakt, waaruit blijkt welke zorg wordt ingekocht en waarom. Alleen onafhankelijke cliëntondersteuners mogen inwoners hier desgewenst bij helpen om dubbele belangen te voorkomen. Net als bij zorg in natura, zijn bij een PGB de doelen, activiteiten en hulpverlening concreet en resultaatgericht. We controleren de kwaliteit en effectiviteit van de geleverde zorg, evenals de besteding van het budget. Hierin spelen sociale teams en gezinscoaches een belangrijke rol.

Organisatie sociale teams

De sociale teams worden in een onafhankelijke organisatie ondergebracht. We verwachten van de sociale teams dat zij goed bereikbaar zijn en hun organisatie zo inrichten dat zij op een effectieve, efficiënte en verantwoorde wijze uitvoering geven aan de brede opdracht die aan hen wordt verstrekt.

Mantelzorg

Mantelzorg is onbetaalde en vaak langdurige zorg voor zieke familieleden of vrienden. Dit kan verzorging zijn of hulp bij dagelijkse activiteiten. Wij blijven mantelzorgers ondersteunen, onder meer door de volhoudtijd te verlengen door (tijdelijke) overname van de zorg door een vrijwilliger of beroepskracht (respijtzorg) en de mantelzorgpas.

F. VOORKOMEN IS BETER

Hoe eerder een probleem in beeld komt, hoe beter het kan worden aangepakt. Nog belangrijker dan vroegsignalering is het voorkomen van problemen. In beleid en uitvoering zijn we hier nog te versnipperd mee bezig. De ontwikkelingen rondom ‘Het normale leven versterken’ vormen een goed beginpunt. Dit willen we breder oppakken en uitrollen.

► WAT GAAN WE DOEN?

Preventieplan

We stellen samen met relevante partijen een plan op waarin concreet wordt aangegeven hoe ieder bijdraagt aan betere preventie. Aangezien de sociale teams in de haarvaten van wijken en dorpen werken, kunnen zij zowel op individueel, gezins- als wijkniveau vroegtijdig signaleren. De sociale teams dienen hierin de verbinding en samenwerking te zoeken met andere organisaties en professionals, zoals de GGD.

G. ZORG IN EEN VEILIGE WOONOMGEVING

De samenwerking in de zorg- en veiligheidsketen is goed. Dit betekent niet dat we achterover kunnen leunen. We willen alle inwoners, ook de meest kwetsbare, een 'veilig thuis' bieden. Dit vraagt om het voortdurend verbeteren van de samenwerking tussen onder andere politie, justitie, gespecialiseerde zorgaanbieders, het Bijzonder Zorgteam, de veiligheidsmakelaar en Veilig Thuis.

Daarnaast is de aanwezigheid van gespecialiseerde hulpverlening in wijken en dorpen van belang. Juist omdat op het snijvlak van zorg en veiligheid verantwoordelijkheden over verschillende wetten en partijen verspreid zijn, hebben we extra aandacht voor goede samenwerking. Denk hierbij ook aan actuele thema's zoals 'personen in verwarring' en de aanstaande Wet Verplichte GGZ.

► WAT GAAN WE DOEN?

Spreiding

We gaan de 'draaglast' en 'draagkracht' van wijken nauwgezet monitoren en zorgen voor een evenwichtige spreiding van bijzondere doelgroepen. We doen dit in samenwerking met woningcorporaties.

4 Levendig Deventer

Deventer is trots op het bloeiende, culturele leven met makers in alle disciplines en een rijk palet aan podia waarbij ook stad en platteland als decor kunnen dienen. De evenementen, concerten, voorstellingen en exposities enthousiasmeren een publiek van Deventenaren én bezoekers van buiten.

Behalve de economische waarde door omzet bij podia, detailhandel en horeca, is de intrinsieke waarde van kunst en cultuur minstens zo belangrijk. Kunst en cultuur maken ons leven rijker en vergroten de betrokkenheid bij onze omgeving. Daarom geven we met Cultuureducatie jongeren en volwassenen laagdrempelig toegang tot muziek, dans en beeldende kunst. Daarnaast koesteren wij het enthousiasme van beoefenaars van amateurkunst en hun vele verenigingen vol gedreven vrijwilligers.

► WAT GAAN WE DOEN?

Cultuurvisie

Samen met culturele instellingen en kleine of individuele makers van kunst en cultuur ontwikkelen we een nieuwe Cultuurvisie. We starten hiermee in 2018. We willen een herijking van de subsidieverlening, door een verschuiving van financiering van instellingen naar financiering van functies en programma's. Deze herijking doet recht aan de snel veranderende cultuurwereld, waar nieuwe disciplines en dito makers toetreden en oude disciplines zich opnieuw uitvinden. We formuleren criteria en behoeftes per functie en vertalen dat naar programma's, functies en geld.

Daarnaast willen we de huisvesting bekijken en de mogelijkheden die meer samenwerking tussen organisaties kan bieden. Bijvoorbeeld gemeenschappelijke, professionele fondsenwerving. Het doel is ruimte te scheppen voor innovatie en vernieuwend aanbod, om kunst en cultuur aantrekkelijk te maken voor bestaande en nieuwe doelgroepen. Parallel aan de cultuurvisie verkennen we mogelijkheden van regionale en Europese samenwerking, bijvoorbeeld in de vorm van culturele proeftuinen.

Deventer collecties

Deventer Verhaal toont de collectie in het decor van Deventer, op uiteenlopende plekken. We gaan voor goede museale concepten in het decor van stad en ommeland. Er zijn veel mooie plekken die gebruikt kunnen worden zoals de Bergkerk.

Burgerweeshuis en jongerencultuur

Het Burgerweeshuis heeft plannen voor een grote verbouwing. In het najaar verschijnt een verfijningsonderzoek. Daarmee en met de Cultuurvisie, wordt duidelijk wat de behoeften en de mogelijkheden zijn en kunnen we keuzes maken. Zo komt een lang gekoesterde wens om het poppodium goede huisvesting te bieden, die past bij de kwaliteit van de programmering, dichterbij. Daarnaast willen we programmering die aantrekkelijk is voor jongeren en de instellingen worden daartoe uitgedaagd.

Mediabeleid

Wij hechten aan een sterke lokale omroep. Die brengt de actualiteit dichtbij de Deventenaren, zorgt voor binding en democratische versterking. Het gebruik van media verandert razendsnel. We willen dat de lokale omroep aan relevantie wint en dat vraagt een omslag. Investerings zijn nodig in commercie en samenwerking, bijvoorbeeld met het onderwijs. Als onderdeel van de nieuwe Cultuurvisie willen wij een overtuigend plan voor een toekomstbestendige lokale omroep.

Creatieve kansen pakken

In een van de mooiste binnensteden van Nederland is de leegstand van winkelpanden een doorn in het oog. Kunst en cultuur kunnen tijdelijke oplossingen bieden die de binnenstad verlevendigen. Denk niet alleen aan tijdelijke expositieruimte maar ook aan oefenruimtes voor podiumkunsten die de binnenstadbezoekers een kijkje in het maakproces geven. We gaan in overleg met Binnenstadsmanagement en pandeigenaren.

5 Samenwerken en samen leven

De laatste jaren zijn uitstekende lokale initiatieven van de grond gekomen, die niet in het gemeentehuis zijn bedacht of ontwikkeld, maar door groepen enthousiaste inwoners en vrijwilligers. Dit zijn initiatieven van, voor en door de samenleving. Dit willen we aanmoedigen en onze inwoners uitdagen. De gemeente en haar inwoners staan niet tegenover elkaar, maar naast elkaar. Veel mensen zijn mondiger geworden en bereid om verantwoordelijkheid te nemen.

Wij zoeken meer verbinding met de samenleving. Participatie en actief burgerschap zijn onze uitgangspunten. WijDeventer heeft dat al vorm gegeven en zichzelf bewezen. Wij ontwikkelen dat verder. Ook betrekken we zo goed mogelijk inwoners bij het opstellen van beleid, het maken en uitvoeren van plannen. In de communicatie over onderwerpen die van invloed zijn op onze inwoners, gebruiken we moderne media en sluiten we aan op bestaande kanalen in de verschillende wijken en dorpen.

WE GAAN NADER IN OP:

- A. DE INWONER AAN ZET
- B. BURGERTEVREDENHEID
- C. INTERACTIEF BELEID
- D. VEILIGHEID

A. DE INWONER AAN ZET

We willen drie beproefde concepten invoeren die inwoners meer houvast geven om taken op zich te nemen die normaal bij de overheid liggen.

Recht om te bieden (right to bid): Als er publiek onroerend goed ongebruikt blijft of vrijkomt, dan heeft het collectief van buurtbewoners als eerste het recht om een bod uit te brengen;

Recht om uit te dagen (right to challenge): Als bewonersgroepen denken dat ze een publieke taak beter of goedkoper kunnen uitvoeren dan de gemeente (bijvoorbeeld het beheer van openbaar groen), dan hebben ze het recht de overheid 'uit te dagen' en de taak over te nemen inclusief bijbehorende financiering;

Recht om te plannen (right to plan): Als bewonersgroepen dit willen, kunnen zij het initiatief nemen om (buurtontwikkelings)plannen op te stellen. Deze kunnen een status verwerven die gelijk is aan 'gemeentelijke' plannen. Als het zinvol is, laten we de toetsing van deze alternatieve plannen door onafhankelijke derden doen.

► WAT GAAN WE DOEN?

Strategie ontwikkelen

Wij willen inwoners stimuleren om van deze rechten gebruik te maken en dus actief te worden. Hiervoor ontwikkelen we een strategie die enerzijds extern gericht is (hoe krijgen we initiatieven in alle wijken los? Wat hebben initiatieven nodig om te kunnen bloeien?) en anderzijds intern gericht is (hoe gaan we als gemeente om met deze initiatieven? Hoe behartigen we voor initiatieven op deelbelangen ook de andere belangen die meespelen?).

Hier hoort bij dat we durven meebewegen in wensen van groepen inwoners. Ook als we niet zeker weten of dit goed zal uitpakken dan wel of zaken als professionaliteit en continuïteit zijn gewaarborgd.

B. TEVREDEN INWONERS

Niet iedereen kan altijd z'n zin krijgen. Voor bijna alles zijn er voor- en tegenstanders. Denk aan de aanleg van wegen of het kappen van bomen. Wij zien graag dat verschillende partijen in harmonie met elkaar in gesprek gaan, met respect voor elkaars standpunten, maar begrijpen dat dit niet altijd kan. Dan moet de gemeente een besluit nemen. We willen dat iedereen in de gemeentelijke organisatie goed communiceert; duidelijk over wat wel en niet mag, vriendelijk, procedureel correct en snel.

Er zijn duizenden 'contacten' per dag, van een praatje met een schoffelaar van de groendienst, tot een aanvraag voor een dakkapel. Wij willen dat iedereen met een goed gevoel contact heeft met de gemeente.

► WAT GAAN WE DOEN?

Bureaucratie aanpakken

In de praktijk lopen inwoners nog wel eens tegen een muur van bureaucratie op. Dit komt vaak door een stapeling van ingewikkelde regelingen of ingewikkeld taalgebruik. We gaan dit probleem in kaart brengen en aanpakken. Wij onderzoeken waar regels en procedures belemmerend werken voor lokale initiatieven en nemen die belemmeringen zoveel mogelijk weg.

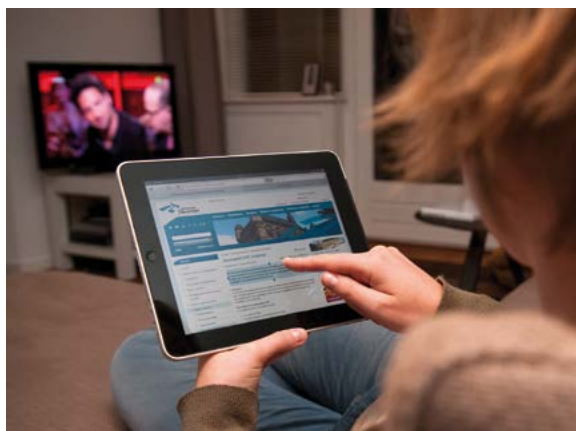
Het gaat daarbij ook om houding; een sterke en dienstbare lokale overheid toont lef, creativiteit en tegendraadsheid als er sprake is van onnodige of onbegrijpelijke regels. Regels zijn nodig en bieden houvast maar mogen nooit een doel op zich worden.

Prettig contact

De gemeente is er voor haar burgers en niet andersom. Een klacht indienen is het recht van iedere burger, maar beter is het om aan de voorkant met elkaar in gesprek te gaan. We pakken liever de telefoon of gaan langs dan dat we een formele brief schrijven. De werkwijze 'Prettig contact met de overheid' die al in veel gemeenten tot succes heeft geleid, dient daarbij als voorbeeld en uitgangspunt.

Privacy en ICT

We zorgen voor up-to-date ICT-voorzieningen met veel oog voor veiligheid van systemen, datagegevens en privacy. De gemeente blijft zich continu vernieuwen en versterken op het gebied van cybersecurity.

C. INTERACTIEF BELEID

We betrekken inwoners bij nieuw beleid en het opstellen en uitvoeren van plannen. Daarbij hebben wij oog voor de diversiteit in de samenleving. We geven standaard aan hoe participatie en interactie vorm krijgt. We staan daarbij open voor vernieuwing. Ook kijken we hoe we gebruik kunnen maken van inzichten uit de gedragswetenschappen om beleid en uitvoering effectiever te maken. Zo gebruiken we ‘nudges’, kleine duwtjes in de goede richting, om overlast in de openbare ruimte tegen te gaan.

De openbare ruimte ontwerpen wij uitgaand van het collectief belang. Op straat-, buurt-, of wijk- of dorpsniveau kan men heel eigen ideeën hebben. Wij willen meer maatwerk mogelijk maken als inwoners bereid zijn om samen met ons de handen uit de mouwen te steken. Zo kan bijvoorbeeld voor hoogwaardiger groen gekozen worden met arbeidsintensievere planten als inwoners bereid zijn mee te werken in het onderhoud. Wij betrekken inwoners bij de openbare ruimte en stellen ons flexibel op.

► WAT GAAN WE DOEN?

Online kaart meldingen

Meldingen of klachten van inwoners over de openbare ruimte helpen ons in het beheer. In Deventer kunnen deze meldingen via een app worden gedaan. We willen het meer gebruiksvriendelijk maken door een overzichtskaart online te zetten met alle meldingen. Hierop kan ook worden aangegeven wat er met de melding wordt of is gedaan. Ook kunnen inwoners zien of iets al is gemeld zodat dubbele meldingen worden voorkomen.

Jongerenraad

Om goed gevoel te houden bij de samenleving in de volle breedte, willen we niet alleen óver jongeren praten, maar ook mét jongeren. Daarom introduceren we in 2019 een Jongerenraad. Daar kunnen jongeren hun mening geven over zaken die voor hen van belang zijn, om college en raad voeding en inspiratie te bieden. We onderzoeken hoe we een Jongerenraad het beste kunnen opzetten, ook met het oog op gewenste diversiteit van de verschillende groepen jongeren die Deventer rijk is.

Burgerbegroting

We willen in minimaal twee wijken gaan experimenteren met een vorm van burgerbegroting. Doel is om inwoners meer te betrekken bij de verdeling van gemeentelijk geld en mankracht over verschillende aspecten van de wijk.

Deventer divers

Deventer kent een grote diversiteit aan inwoners. Ruim 11% is buiten Nederland geboren en 80 verschillende nationaliteiten zijn verenigd in onze gemeente. In Deventer is geen ruimte voor gedachtegoed dat het ene geloof, ras of sekse boven het andere stelt. Discriminatie, racisme en antisemitisme worden actief bestreden en emancipatoire bewegingen verwelkomd en gestimuleerd. Wij willen gelijke kansen voor iedereen, ongeacht afkomst, huidskleur, geslacht of seksuele geaardheid en blijven ons inzetten voor verdere emancipatie. Wij geven zelf het goede voorbeeld door gericht te blijven streven naar een ambtelijke organisatie die qua samenstelling een afspiegeling vormt van de samenleving. De resultaten van de pilot anoniem solliciteren worden in het voorjaar van 2019 geëvalueerd, waarbij ervaringen in andere steden worden meegewogen.

Het meldpunt discriminatie blijven we ondersteunen. Deventer bouwt daarnaast verder aan de Regenbooggemeente en ondersteunt activiteiten die bijdragen aan de sociale acceptatie, veiligheid en emancipatie van LHBTI'ers (homo's, lesbiennes, biseksuelen, transgenders, interseksue personen). De aanbevelingen uit het roze stembusakkoord zijn leidend bij onze beleidsvorming. We verkennen de mogelijkheden van een adviesraad sociale cohesie.

D. VEILIGHEID

De veiligheid neemt de laatste jaren aanzienlijk toe. De criminaliteitscijfers dalen en de gevoelens van veiligheid nemen toe. Wij willen die lijn vasthouden. Het veiligheidsbeleid wordt door veel partners gedragen en uitgevoerd. Wij waarderen de wijze waarop dat gebeurt zeer en zetten dit beleid voort. Ook de komende jaren blijven wij samenwerking bevorderen en uitbreiden. Dit is een van de belangrijkste uitgangspunten bij de actualisatie van het veiligheidsbeleid in de komende periode.

► WAT GAAN WE DOEN?

Aanpak ondermijning intensiveren

Naast positieve ontwikkelingen, zien wij een verschuiving naar minder zichtbare criminaliteit, zoals ondermijning. Wij willen de komende jaren de bestaande aanpak tegen ondermijning intensiveren. Tegen georganiseerde criminaliteit treden wij hard op, in nauwe samenwerking met onze justitiële en fiscale partners. Dat is zeer effectief gebleken maar ook arbeidsintensief.

Wettelijke mogelijkheden optimaal gebruiken

De illegale handel in drugs heeft geen onschuldig karakter en moet consequent worden aangepakt. Wij stellen nog dit jaar een nieuw drugsbeleid op, waarbij excessen, ontwrichting en financieel gewin worden aangepakt. Wij willen daarbij wettelijke mogelijkheden, zoals het sluiten van panden, optimaal gebruiken. De handel en het gebruik van drugs in onder meer horeca, krijgt meer aandacht.

Over regulering van wietteelt wordt principieel verschillend gedacht binnen de coalitie. We voeren de motie uit over deelname aan het experiment waartoe het kabinet besloten heeft en verder is het een vrije kwestie.

Criminaliteit veroorzaakt slachtoffers. Dat is niet alleen bij drugs zo maar bijvoorbeeld ook bij gokverslaving of in de prostitutie. Wij accepteren geen onveilige werkplekken voor sekswerkers. Wij bieden samen met partners in de zorg slachtoffers de helpende hand om hun leven weer op orde te krijgen.

Mensen in verwarring

Voor mensen in verwarring is altijd een gericht aanbod van zorg beschikbaar. Zij zorgen soms voor een gevoel van onveiligheid, dat wij willen tegengaan. Dit onder meer door het onderling contact en begrip in de samenleving te bevorderen.

Invloed op Toezicht

Toezicht op straat blijft primair een gemeentelijke taak. We ronden de pilot af die zich richt op meer aandacht voor kleinere vormen van overlast die wel als zeer hinderlijk worden ervaren. Bij gebleken succes zetten wij dit door. Wij willen met het bedrijfsleven en inwoners afspraken maken over prioriteiten bij handhaving en de wijze van uitvoering.

Brandveiligheid

Qua brandpreventie hebben er twee zaken die extra aandacht vragen: de historische binnenstad en stallen.

6 Financieel gezond

Wij staan voor de belangrijke taken die we willen uitvoeren. Dit vraagt om een solide financieel beleid, waarmee risico's kunnen worden opgevangen.

Ruimte voor goede plannen creëren we door kritisch te kijken naar het bestaande en indien nodig nieuwe prioriteiten te stellen. Voor goede plannen vinden we altijd geld.

We zorgen voor een structureel sluitende jaar- en meerjarenbegroting, waarbij structurele uitgaven worden gedekt met structurele middelen. Alleen bij onverwacht externe financiële tegenvallers, die niet op korte termijn structureel gedekt kunnen worden, kan de begroting bij uitzondering met incidentele middelen sluitend worden gemaakt.

Onze uitgaven passen we aan de inkomsten van het Rijk aan (trap op, trap af). Als dit leidt tot ongewenste maatschappelijke effecten, stellen we dit bij en vinden we de middelen elders binnen de gemeentelijke begroting. Voor het benodigde specifieke weerstandsvermogen handhaven we de minimale norm van 1.

Binnen de begroting wordt een deel van de middelen ruimer gelabeld. Dit geeft ruimte om in te spelen op initiatieven uit de samenleving en meer ruimte om gebruik te maken van cofinanciering.

Lasten

De coalitie wil geen andere lastenverzwaringen dan de trendmatige verhogingen.

Colofon

Uitgave	Gemeente Deventer
Tekst	Concernstaf gemeente Deventer
Vormgeving	AMGdesign Deventer
Oplage	100 exemplaren
Juli 2018	